

УДК 634.11:631.538

¹Мельник О. В., д-р с.-г. наук, професор

²Леус В. В., канд. с.-г. наук, доцент

²Муленок Я. О., канд. с.-г. наук, старший викладач

¹Уманський національний університет садівництва

²Держаний біотехнологічний університет

e-mail: novsad@ukr.net, vitaliyleus@gmail.com, kravczova.190691@ukr.net

ВПЛИВ СПОСОБУ ВИРОЩУВАННЯ ОДНОРІЧНИХ САДЖАНЦІВ ЯБЛУНІ НА ПЛОЩУ ЛИСТОВОЇ ПЛАСТИНКИ

При закладанні інтенсивного саду яблуні важливу роль відіграє якість садивного матеріалу. Якісні саджанці повинні мати діаметр штамба не менше 12 мм із мінімум 5 бічними гілками [1]. Досвід і практика показує, що закладання садів інтенсивного типу кронуваними саджанцями істотно прискорює вступ у плодоношення та підвищує ефективність молодих насаджень. За кордоном для отримання саджанців такої якості застосовують спеціальні агроприйоми. Тому, вивчення та порівняння способів вирощування саджанців займає першочергове значення, та є актуальним питанням для сучасних розсадників [2].

Одним з показників росту надземної частини саджанців яблуні є фітометрична характеристика листового апарату, адже листок є основним синтезуючим органом рослини, що забезпечує ріст і розвиток саджанців яблуні, а отже впливає на якісні показники. За даними вчених Уманського НУС середня площа листової пластинки для яблуні зазвичай знаходиться в межах від 25 до 40 см² [3]. Виходячи з вищесказаного, потрібно якомога швидше сформувати таку площу листового апарату, щоб створити сприятливі умови для фотосинтезу. Площа листової пластинки у кінцевому результаті впливає на загальну асиміляційну поверхню, від чого залежить збагачення органічними речовинами і накопичення вегетативної маси саджанців, а отже і їх якісних показників таких як діаметр штамба та кількість бічних гілок [4].

Метою досліджень було порівняти формування площі листової пластинки саджанців яблуні залежно від способу вирощування та сорту.

Під час проведення досліджень використовували польовий, лабораторний і статистичний методи. Площу листової пластинки визначали методом “висічок” у партії не менше ніж з 10 листків без черешків [5]. Дослід закладено у чотирьохкратній повторності по 10 облікових рослин в повторності. Під час досліджень використовували сорти яблуні Глостер та Джонаголд вирощуючи їх трьома способами: окулірування, “спляче вічко” та зимове щеплення.

В процесі досліджень встановлено, що суттєвої різниці за показником площі листової пластинки між досліджувальними сортами не виявлено. У

середньому по досліді, найбільшу величину аналізованого показника, отримано за способу вирощування окуліруванням, що відповідно, на 25,7 та 27,8% переважало способи "спляче вічко" та зимове щеплення. Встановлено, що істотної різниці за площею листової пластинки між способами вирощування "спляче вічко" та зимове щеплення не було.

Усереднені дані дисперсійного аналізу свідчать про значний вплив фактору спосіб вирощування – 72%, тоді як дія фактору сорт на зміну листової пластинки була на рівні 4%.

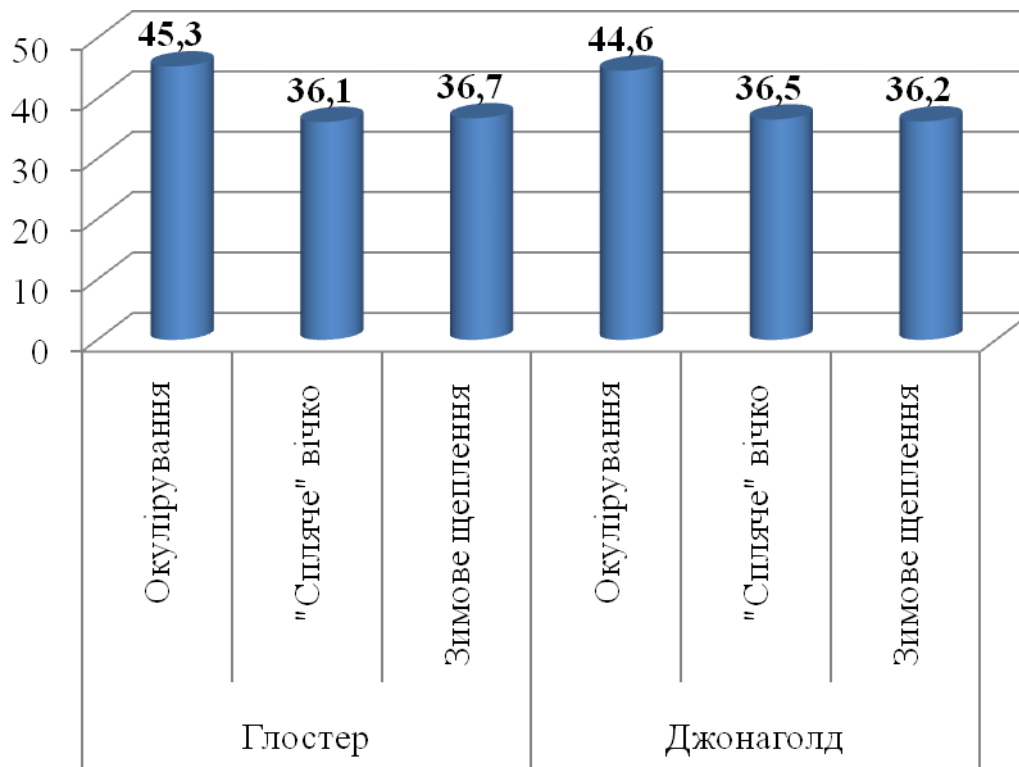

Рис 1. Площа листової пластинки залежно від способу вирощування саджанців та сорту яблуни (у середньому за роки досліджень), см²

Отже, площа листової пластинки за роки досліджень залежала переважно від способу вирощування саджанців. Вирощування однорічних саджанців яблуни способом окулірування забезпечує максимальну площу листової пластинки незалежно від сорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Леус, В. В. Способи вирощування і стимулювання кронуутворення у саджанців яблуни для інтенсивних насаджень у правобережній частині західного Лісотепу України: автореферат дис... канд. с.-г. наук, 06.01.07. 19 с.

2. Мельник О.В., Майборода В.П., Леус В.В., Чередниченко Л.І., Потоцький Г.В., Васянін Р.О., Вишневський Б.С. Удосконалення агротехніки вирощування відсадків і саджанців яблуни для інтенсивного саду. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Агронія*. 2012. №180. С 105-113.

3. Мельник, О. В., Кравцова, Я.О. Вплив способу обрізування на площу

листяної поверхні яблуні. *Вісник ХНАУ. Серія: Рослинництво, селекція і насінництво, плодоовочівництво і зберігання*. 2019. №1. С. 66-75

4. Майборода, В.П., Полуніна, О.В. Облистяність двопровідникових саджанців яблуні залежно від щільності розміщення рослин у ряду і способу створення двох провідників у розсаднику. *Сучасні тенденції розвитку науки (частина I): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Київ, 17-18 березня 2018 року.* – Київ.: МЦНД, 2018. С. 40

5. Кондратенко, П. В., Бублик, М. О. Методика проведення польових досліджень з плодовими культурами. Київ. Аграрна наука, 1996. 95 с.

УДК 633.854.78:635.275.5:631.559

Меркулов Д. В., здобувач вищої освіти

Дерев'янко І. О., канд. с.-г. наук, доцент

Державний біотехнологічний університет

e-mail: danil25022002@gmail.com, dierievianko.irina@ukr.net

ВПЛИВ АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

Соняшник є основною олійною культурою в Україні. Він має велике народногосподарське значення та за своєю цінністю не поступається таким експортно-орієнтованим культурам, як пшениця, кукурудза та соя. Сьогодні соняшник є однією з найзатребуваніших сільськогосподарських культур у світі. Його посівні площі стрімко зростають у всіх країнах. Так, лише за останнє століття посівна площа соняшнику у світі збільшилася більш ніж у два рази: з 12,4 млн га до майже 29,0 млн га. Насіння сучасних сортів і гібридів соняшнику містить понад 50% олії з високими харчовими та смаковими якостями, завдяки чому ця культура, порівняно з іншими олійними культурами, забезпечує найбільший умовний вихід олії з гектара посіву. Частка соняшникової олії від загального виробництва олій в Україні становить близько 98% [1].

За переробки насіння соняшнику на олію одержують 30–35% шроту, що містить до 40% протеїну та є висококонцентрованим білковим кормом для худоби, а також 20% лущиння – цінної сировини для промислового виробництва спирту, кормових дріжджів тощо. Із зібраних кошиків одержують пектин, що використовують у кондитерській промисловості. Кошки соняшнику можна також силосувати для згодовування тваринам, зокрема великій рогатій худобі та вівцям. Кошки містять 6,2–9,9% протеїну, 3,5–6,9% олії, 43,9–54,7% безазотистих екстрактивних речовин та 13,0–17,7% клітковини. Із кошиків соняшнику можна виготовляти борошно, що характеризується однаковою поживністю із пшеничними висівками [2].

Важливою передумовою підвищення продуктивності сільськогосподарського виробництва є використання науково обґрунтованого складу посівних площ та раціональної сівозміни, що забезпечує оптимальне співвідношення культур. Застосування сівозміни не потребує додаткових витрат,